

Mijnheer de President (Mevrouw de Vice-President),
leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie,
mijnheer de Procureur Generaal en leden van het Openbaar Ministerie,
excellenties,
geachte aanwezigen,

Het is vandaag een bijzonder heuglijke dag. Een nieuw geïnstalleerde rechter is namelijk een hartelijke felicitatie waard.

Namens de Orde van Advocaten van Bonaire wil ik u hierbij dan ook van harte feliciteren met uw benoeming bij dit Hof.

Het is voor mij de eerste keer dat het mij als Dekan van de Orde van Advocaten van Bonaire gegund is een installatiezitting op te luisteren. Aan de hand van het bijwonen van verschillende installatiezittingen is het mij echter wel duidelijk geworden dat op een dergelijke zitting de Dekan niet alleen de taak heeft om te feliciteren, maar toch ook om, hopelijk, een belangwekkend thema te behandelen.

In dat verband zou ik graag stil willen staan bij de bestuursrechtelijke en civielrechtelijke problematiek van de advocaat die over de eigen landsgrenzen maar toch binnen het Koninkrijk der Nederlanden wenst op te treden door aldaar een zaak te bepleiten en/of mondeling toe te lichten. In het bijzonder de Europees Nederlandse advocaat die alhier wenst te procederen.

Ik weet echter ook uit ervaring dat de meeste aanwezigen niet zitten te wachten op lange juridische verhalen, maar op de borrel hierna, dus ik zal het kort houden.

Het is me opgevallen dat in de toespraken ter zake van de installatie van nieuwe rechters veelal wordt benadrukt dat de nieuw geïnstalleerde aantoonbare affiniteit heeft met de Caribische samenlevingen op de eilanden. Bijvoorbeeld omdat diegene al eerder werkzaam is geweest bij Uw Hof, dan wel als advocaat op één van de eilanden. Of dat trots wordt vermeld dat de rechter in kwestie van eigen bodem is.

Immers, zo wordt dan beklemtoond, zou het van belang zijn om met beide benen in de gemeenschap te staan teneinde het handelen en nalaten van de bewoners te kunnen begrijpen. Daarbij wordt opgemerkt dat van de rechter ook een behoorlijke mate van maatschappelijke betrokkenheid wordt verwacht. Dit omdat de uitspraken van de rechter niet alleen juridisch goed onderbouwd moeten zijn, maar deze ook maatschappelijk verantwoord behoren te zijn. Om die

reden zou de rechter dan ook onderdeel moeten uitmaken van de samenleving en zich verwittigen van de gewoonten en gebruiken op de eilanden.

Maar hoe zit dit met de rechtsvertegenwoordiging? Zou voor hen eigenlijk niet hetzelfde moeten gelden? Een goede rechtstaat steunt immers niet alleen op de kwaliteit van de rechtspraak. De kwaliteit van de advocaten en gemachtigden draagt hier namelijk ook aan bij.

Ten aanzien van de advocaten en gemachtigden zou je echter kunnen betogen dat dit wettelijk is vastgelegd. Artikel 52, eerste lid van de Advocatenwet BES, bepaalt namelijk dat:

“als gemachtigden of raadslieden kunnen alleen optreden in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba of in Curaçao of Sint Maarten woonplaats hebbende personen”.

Ter zake van het strafrecht op de BES-eilanden moet in dat kader te rade worden gegaan bij artikel 57 van het Wetboek van Strafvordering BES. Daaruit volgt dat als raadslieden slechts kunnen worden toegelaten advocaten, die bij Uw Hof zijn ingeschreven. Evenwel kan Uw Hof in bijzondere gevallen, op verzoek van de verdachte, advocaten, die niet bij Uw Hof staan ingeschreven, het toestaan om als raadsman op te treden, mits deze samenwerkt met een bij Uw Hof ingeschreven advocaat.

Terug echter naar artikel 52 van de Advocatenwet en het civiel- en bestuursrecht.

In een uitspraak uit 1979 werd in verband met deze bepaling al overwogen dat de ratio daarvan lijkt te zijn gelegen in de bescherming van de Nederlandse Antilliaanse advocatuur tegen buitenlandse concurrentie, en in de bevordering van efficiënt procederen door ervoor te zorgen dat de gemachtigden en de raadslieden voor hun tegenpartij en voor het gerecht gemakkelijk bereikbaar zijn.

Mijns inziens zijn dit echter niet, althans niet meer, de belangrijkste beweegredenen die ten grondslag zouden moeten liggen aan dit artikel. Als gevolg van de huidige communicatiemiddelen in ieder geval niet meer het punt van de gemakkelijke bereikbaarheid, zou ik denken.

Naar mijn oordeel is de achterliggende reden van deze bepaling ten eerste veel meer gelegen in het zekerstellen dat de advocaten en gemachtigden voldoende kennis hebben van de lokale wetten en regels, en die op een juiste manier kunnen toepassen in geschillen en procedures die zich op de eilanden voordoen.

Wat wellicht nog belangrijker is, is dat de toepassing van de wet- en regelgeving op de eilanden in het licht van de lokale omstandigheden, veelal gevoel en inzicht vragen in de maatschappelijke verhoudingen en de mogelijke vergaande consequenties van bepaalde besluiten.

Ook dit zou meer worden gewaarborgd als gevolg van dit artikel.

Dit gevaar (dat deze bepaling nu juist lijkt te willen voorkomen) heeft zich ook al meermaals verwezenlijkt. Te weten, dat door Europees Nederlandse advocaten ten onrechte wordt uitgegaan van hier niet, maar in Europees Nederland wel, van toepassing zijnde wetten. Of dat onvoldoende blijkt wordt gegeven van de realisatie van de consequenties van bepaalde handelingen in een kleine gemeenschap zoals die van Bonaire. Dit is evenwel een niet te onderschatten element van ons werk, en ook van de rechtspraak van Uw Hof.

De wijze waarop echter met deze bepaling wordt omgegaan is helaas niet eenduidig.

Vorig jaar heeft het gerecht alhier bijvoorbeeld in een bestuursrechtelijke zaak vanwege het bijzondere maatschappelijke belang van de betreffende zaak en de complexiteit daarvan, aan een Europees Nederlandse advocaat, en derhalve beroepsgemachtigde in Europees Nederland, toestemming gegeven om naast een lokale advocate in die zaak, het woord te voeren. Zulks evenwel bij wijze van bijzondere uitzondering van het bepaalde in artikel 52 van de Advocatenwet BES, aldus het gerecht.

Uw Hof overwoog in een andere recente bestuursrechtelijke procedure evenwel geheel anders. Daarbij werd het verzoek om twee gemachtigden niet alhier op te laten treden omdat zij woonplaats hadden in Europees Nederland, afgewezen, omdat een redelijke wetstoepassing met zich zou brengen dat een gemachtigde in de zin van Wet administratieve rechtspraak BES, niet beperkt is tot advocaten als bedoeld in artikel 52 van de Advocatenwet.

Dit terwijl de Advocatenwet spreekt over zowel raadslieden als gemachtigden.

Het gaat echter niet om deze specifieke zaken. Daarnaast, nu ik het eind van mijn betoog nader, hoop ik ook niet dat Uw Hof dit beschouwt als een pleidooi ter bescherming van de advocatuur alhier tegen buitenlandse concurrentie. Dat is namelijk niet de bedoeling. Ik beoog hiermee alleen de vraag op te werpen op welke wijze dit artikel nou moet worden toegepast in de hedendaagse praktijk.

Dit te meer vanwege het feit dat steeds meer Europees Nederlandse wetgeving, al dan niet in lichtelijk gewijzigde vorm, ook zijn weg weet te vinden naar de BES-eilanden. Ik voorzie dan ook dat meer Europees Nederlandse advocaten en gemachtigden zullen volgen. Simpelweg omdat daar een bepaalde deskundigheid bij kan komen kijken, die mogelijk hier nog niet voorhanden is. Hoewel ik me natuurlijk niet kan voorstellen dat die deskundigheid hier niet aanwezig is. Wellicht moet dan ook worden uitgegaan van een model dat het verplicht maakt, dat er altijd een combinatie van lokale en Europese Nederlandse vertegenwoordiging aanwezig is, of misschien dient toch hand te worden

gehouden aan de strikte toepassing van deze bepaling waarbij alleen de lokale advocaat dan in voorkomend geval in die vereiste deskundigheid moet voorzien.

Het zou hoe dan ook zeer aanbevelenswaardig zijn dat de lokale en niet-lokale advocaten en gemachtigden duidelijk weten hoe ze nou met deze bepaling dienen om te springen en weten waar ze aan toe zijn, voordat ze ter zitting verschijnen.

‘Food for thought’ hoop ik dan ook.

Vandaag staat evenwel in het teken van de feestelijke installatie van de heer Van den Dungen bij Uw Hof. De Orde van Advocaten van Bonaire heeft er alle vertrouwen in dat uw benoeming een verrijking zal zijn van de rechtstaat op de BES-eilanden.

Namens de Orde wil u hierbij in ieder geval veel succes en wijsheid toewensen in uw nieuwe functie.

Ik dank u voor uw aandacht.